

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25.06.2026 № 70/119-р/к

м. Харків

Справа № 5/07-168-25

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*)) рішеннями від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» та від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» встановив тарифи на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розраховані із завищеними нормами часу, а рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» встановив тарифи на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до розрахунку складових вартості яких включено податок на додану вартість в розмірі 20%.

За результатами розгляду справи № 5/07-168-25 такі дії ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ визнано порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченими пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи № 5/07-168-25 про порушення ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання з попередніми висновками у справі № 5/07-168-25 Відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 11.06.2026 № 70-03/409-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(1) Відділенням ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

направлено вимогу про надання інформації від 28.01.2025 № 70-02/471е.

- (2) Листами від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025) та від 13.05.2025 № 01-13/442 (вх. № 70-01/1884 від 21.05.2025) ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ надано відповідь.
- (3) Відділенням КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «МУНІЦИПАЛІТЕТ» направлено вимогу про надання інформації від 25.04.2025 № 70-02/2582е.
- (4) Листом від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025) КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МУНІЦИПАЛІТЕТ» надано відповідь.
- (5) Відділенням КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «МУНІЦИПАЛІТЕТ» направлено вимогу про надання інформації від 14.07.2025 № 70-02/4514е.
- (6) Листом від 15.08.2025 № 234 (вх. Відділення № 70-01/3455 від 15.08.2025) КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «МУНІЦИПАЛІТЕТ» надано відповідь.
- (7) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 27.11.2025 № 70/205-рп/к розпочато розгляд справи № 5/07-168-25 (далі - Справа) у зв'язку з наявністю в діях ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТА КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які полягають у:
 - встановленні рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), та до розрахунку яких включено ПДВ в розмірі 20% до складових вартості;
 - встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), та до розрахунку яких включено ПДВ в розмірі 20% до складових вартості;
 - встановленні рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого з завищеними нормами часу;
 - встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого з завищеними нормами часу,

ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».
- (8) Відділення листом від 27.11.2025 № 70-02/7093е ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ надіслано копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 27.11.2025 № 70/205-рп/к про початок розгляду Справи.
- (9) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення, виплату поштового переказу (Ф. 119) за номером R067046732755 лист від 27.11.2025

№ 70-02/7093є, яким надіслано копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 27.11.2025 № 70/205-рп/к, вручено представнику ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ за довіреністю 02.12.2025.

- (10) Листом від 05.02.2026 № 01-18/4197 (вх. Відділення № 70-01/503 від 06.02.2026) ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ надано інформацію.
- (11) Відділенням листом від 11.06.2026 № 70-02/4420є ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ надіслано копію подання з попередніми висновками у Справі (далі - Подання) та інформацію про дату, час та місце засідання адміністративної колегії Відділення щодо результатів розгляду Справи, який відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за R067198021625 вручений 18.06.2026 представнику за довіреністю.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (12) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*, дата проведення державної реєстрації – 21.05.1997, дата запису: 02.12.2004, номер запису: 16281200000000105, місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*; основний вид діяльності: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (13) Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (14) Відповідно до статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет міської ради входить до системи місцевого самоврядування.
- (15) Згідно із статтею 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади – також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (16) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що, зокрема, органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (17) Отже, реалізація ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ покладених на нього повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (18) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема:
 - Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі – Закон);
 - Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації

Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі - Типове положення); Необхідний мінімальний перелік послуг; Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі - Необхідний мінімальний перелік вимог); Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712 (далі - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань);

- Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937 (далі - Єдина методика).

- (19) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема:

місце поховання - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих (абзац третій); могила - місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначений для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом (абзац п'ятий);

поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству (абзац двадцятий);

ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання (абзац двадцять третій).

- (20) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається, згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (21) Згідно з частиною першою статті 9 Закону ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.
- (22) Згідно з пунктом 3 Типового положення ритуальна служба здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону.
- (23) Пунктом 4 Типового положення визначено, що основними завданнями ритуальної служби в Україні є здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.

- (24) Відповідно до пункту 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема, укладати договори-замовлення на організацію та проведення поховання; організовувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями; організовувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису; забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону.
- (25) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом (частина друга статті 12 Закону).
- (26) Відповідно до частини шостої статті 12 Закону вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах:
- доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій;
 - визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності - при затвердженні ціни;
 - відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських рад та органів виконавчої влади за встановлені ними ціни;
 - відкритості, доступності та прозорості структури ціни;
 - оплати тільки тих послуг, що відповідають вимогам нормативно - правових актів.
- (27) Згідно зі статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (28) До Необхідного мінімального переліку послуг включено такі послуги:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
 - оформлення свідоцтва про поховання;
 - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
 - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
 - кремація тіл померлих;
 - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
 - зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
 - організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
 - запаювання оцинкованої труни;
 - замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.

- (29) Необхідний мінімальний перелік вимог визначає необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання померлих та ритуального обслуговування населення в населених пунктах України.
- (30) Відповідно до пункту 3 Необхідного мінімального переліку вимог замовник на підставі свідоцтва про смерть звертається до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладання відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання (далі - договір-замовлення) не пізніше ніж за 24 години до їх проведення.
- (31) Пунктом 5 Необхідного мінімального переліку вимог визначено, що ритуальні послуги надаються за плату згідно з цінами, що діють на момент оформлення договору-замовлення про їх надання.
- (32) Згідно з пунктом 10 Необхідного мінімального переліку вимог ритуальною службою, сільським головою, суб'єктом господарювання, який уклав договір із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг, із Замовником укладається договір-замовлення. При цьому в додатку наведено зразок примірного договору-замовлення.
- (33) Механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм власності, а також механізм розрахунку вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг визначає Єдина методика (пункт 1.1. глави 1 Єдиної методики).
- (34) Пунктом 2.1. глави 2 Єдиної методики визначено, що формування вартості послуг надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).
- (35) Пунктом 2.3. глави 2 Єдиної методики передбачено:
- планування витрат здійснюється нормативним методом. Розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат;
 - при невідповідності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються розрахункові норми, які затверджуються наказом директора підприємства;
 - статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків;
 - до вартості ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності включається плановий прибуток та податок на додану вартість, крім переліку послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, визначеного підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України, за винятком операцій з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язаної з цим діяльності.
- (36) Підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України визначено перелік операцій, звільнених від оподаткування у сфері послуг з поховання

та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, до якого серед іншого, входять послуги з копання могили.

4. ОПИС РИНКУ РИТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ НЕОБХІДНИМ МІНІМАЛЬНИМ ПЕРЕЛІКОМ

- (37) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (38) Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства (частина третя статті 12 Закону).
- (39) Згідно зі статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (40) Рішенням шостої сесії п'ятого скликання КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ від 30.08.2006 «Про створення ритуальної служби у складі КП «Муніципалітет» у складі КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «МУНІЦИПАЛІТЕТ» (ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*; місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, далі - КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ») створено ритуальну службу та затверджено положення про ритуальну службу.
- (41) Відповідно до пункту 1 Положення про ритуальну службу у складі КП «Муніципалітет» (далі - Положення) ритуальна служба створена міською радою у складі КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» у порядку, встановленому Законом України «Про поховання та похоронну справу».
- (42) Отже, КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» є спеціалізованим комунальним підприємством, яке на території Конотопської міської територіальної громади виконує функції ритуальної служби у розумінні статті 9 Закону.
- (43) Відповідно до частини другої статті 12 Закону ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.
- (44) ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025) та КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» листом від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025) надано копії рішень ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет» (далі – Рішення № 278) та від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет» (далі – Рішення № 220).
- (45) Як зазначає КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» в листі від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025), ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ

МІСЬКОЇ РАДИ затверджується лише мінімальний перелік ритуальних послуг, решта послуг – наказами керівника Підприємства.

- (46) Ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком послуг, надаються КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» на платній основі, як передбачено частиною другою статті 12 Закону.
- (47) Споживачами послуг є фізичні особи - виконавці волевиявлення померлого або які зобов'язались поховати померлого.
- (48) Отже, **товарними межами** ринку є ритуальні послуги, передбачені Необхідним мінімальним переліком послуг.
- (49) За інформацією, наданою ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025), на території Конотопської міської територіальної громади знаходиться 12 кладовищ, зокрема в м. Конотоп по вул. Б. Хмельницького, вул. Вирівська, вул. Інтернатна, вул. Тихона Осадчого, вул. Шаповалівський напрям, в с. Підлипне по вул. Сумська, вул. Республіканська, вул. Роменський шлях, вул. Чарівна, вул. Дружби, в с. Лобківка 1 кладовище, в с. Калинівка 1 кладовище.
- (50) Рішенням тридцять дев'ятої сесії сьомого скликання КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ від 03.03.2020 «Про затвердження Програми утримання кладовищ в місті Конотоп на 2020-2022 роки» затверджено Програму утримання кладовищ в місті Конотоп на 2020-2022 роки з необхідним фінансуванням, визначеним у програмі. Відповідно до Розділу 1 Програми утримання кладовищ в місті Конотоп на 2020-2022 роки на території територіальної громади знаходиться 12 кладовищ. Рішеннями КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ від 26.12.2022, 16.02.2023, 11.04.2023 було затверджено Програму утримання кладовищ в Конотопській міській територіальній громаді на 2020-2024 роки у новій редакції. Рішенням сорок другої сесії восьмого скликання КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ від 19.12.2024 затверджено Програму утримання кладовищ в Конотопській міській територіальній громаді на 2025 рік (далі разом - Програми).
- (51) Відповідно до визначених Програм утримання кладовищ, організацію поховання померлих, надання передбачених мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг в місті здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».
- (52) Основною метою та завданнями зазначених Програм є забезпечення утримання кладовищ в належному стані: створення відповідних умов для відвідування кладовищ мешканцями для догляду за могилами своїх близьких; забезпечення вимог техніки безпеки та санітарних норм утримання кладовищ, згідно чинного законодавства, оновлення матеріально-технічної бази для забезпечення виконання робіт з впорядкування кладовищ, надання естетичного вигляду території кладовищ шляхом її озеленення; створення умов для належного вшанування пам'яті загиблих воїнів, героїв, захисників держави, впорядкування могил одиноких та невідомих громадян; збереження ритуальної атрибутики на місцях поховань; запобігання осквернення місць поховань.
- (53) Розділом 3 Програм передбачено, що виконання основних заходів програми буде здійснювати КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».
- (54) Отже, суб'єктом господарювання, який здійснює обслуговування та забезпечує благоустрій кладовищ в межах Конотопської міської територіальної громади, є КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».
- (55) **Територіальними (географічними) межами ринку** ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, є територія Конотопської міської

територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

- (56) **Часовими межами ринку** ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, визначено період з вересня 2022 року по лютий 2026 року.
- (57) У період з вересня 2022 року по лютий 2026 року КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» не мало конкурентів на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг.
- (58) Рішенням адміністративної колегії Відділення від 14.05.2026 № 70/82-р/к у справі № 5/02-150-25 визнано, що КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» за результатами діяльності у період з вересня 2022 року по лютий 2026 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», із часткою 100%.

5. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (59) За результатами аналізу інформації, наданої ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025), встановлено наступне.
- (60) У період з вересня 2022 року по листопад 2025 року на території Конотопської міської територіальної громади тарифи на послуги, які надаються КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», встановлено Рішенням № 278 (діяло у період 07.09.2022 – 30.09.2023) та Рішенням № 220 (діяло у період 01.10.2023 – 02.11.2025).
- (61) Відповідно до пункту 1 наказу директора КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» від 06.09.2022 № 47 на підставі Рішення від 06.09.2022 № 278 нові тарифи на ритуальні послуги встановлено з 07.09.2022.
- (62) Рішенням № 278 встановлено такі тарифи на наступні види послуг КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»:
 - копання могили в немерзлих ґрунтах – 1589,60 грн;
 - засипка могили в немерзлих ґрунтах – 354,50 грн;
 - копання могили в мерзлих ґрунтах – 2863,30 грн;
 - засипка могили в мерзлих ґрунтах – 427,90 грн;
 - оформлення свідоцтва про поховання – 15,60 грн;
 - оформлення договору-замовлення на організацію поховання – 50,60 грн;
 - разове прибирання могили – 379,00 грн;
 - надання довідки про місце поховання – 37,00 грн;
 - тимчасове зберігання вінків протягом 3-х діб до 9 шт. – 24,90 грн;
 - оформлення броні на утримання місця – 104,70 грн.
- (63) Відповідно до пункту 1 наказу т.в.о. директора КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» від 28.09.2023 № 54 на підставі Рішення від 25.09.2023 № 220 нові тарифи на ритуальні послуги встановлено з 01.10.2023.
- (64) Рішенням № 220 встановлено такі тарифи на наступні види послуг КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»:
 - копання могили в немерзлих ґрунтах – 1564,60 грн;

- засипка могили в немерзлих ґрунтах – 418,70 грн;
- копання могили в мерзлих ґрунтах – 2818,10 грн;
- засипка могили в мерзлих ґрунтах – 503,30 грн;
- оформлення свідоцтва про поховання – 18,90 грн;
- оформлення договору-замовлення на організацію поховання – 61,50 грн;
- разове прибирання могили – 461,60 грн;
- надання довідки про місце поховання – 45,00 грн;
- тимчасове зберігання вінків протягом 3-х діб до 9 шт. – 28,40 грн;
- оформлення броні на утримання місця – 131,90 грн.

- (65) В преамбулі Рішення № 278 та Рішення № 220 вказано про їх прийняття з урахуванням звернення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».
- (66) Листом від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025) ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ надав розрахунки тарифів на ритуальні послуги, що подавалися КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».
- (67) Листом від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025) КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» надало розрахунки тарифів на ритуальні послуги, що подавалися до ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.

5.1. Щодо встановлення тарифів на копання та засипку могили

- (68) Відповідно до пункту 2.6 Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань довжина могили для дорослого повинна бути не менше двох метрів, ширина - 1 м, глибина - не менше 1,5 м від поверхні землі до кришки труни, з урахуванням місцевих ґрунтово-кліматичних умов. У разі поховання померлих дітей розміри могили можуть бути відповідно зменшені.
- (69) За результатами аналізу розрахунків тарифів на ритуальні послуги, наданих КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» листом від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025), встановлено, що Підприємством для розрахунку тарифів застосовується один розмір могили - 2,1м *1,0м*1,8м.
- (70) При цьому згідно з розрахунками тарифів, які були подані КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» до ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ для встановлення у 2022 та у 2023 році, Підприємство здійснювало окремий розрахунок тарифу на: копання могили ручним способом не мерзлі ґрунти, копання могили ручним способом мерзлі ґрунти, засипка могили в немерзлих ґрунтах, засипка могили в мерзлих ґрунтах.
- (71) Для розрахунку тарифів на копання могили ручним способом не мерзлі ґрунти, копання могили ручним способом мерзлі ґрунти, засипку могили в немерзлих ґрунтах, засипку могили в мерзлих ґрунтах КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» використовуються норми часу, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 03.03.2009 № 52 «Про затвердження Норм часу на надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності» (далі – Наказ № 52).
- (72) Зокрема, до розрахунків тарифів на копання могили ручним способом не мерзлі ґрунти застосовано норми часу Наказу № 52, зокрема для ґрунтів II групи у розмірі 2,6 люд/год та коефіцієнт збільшення вартості при роботі з ґрунтами сильноналипаючими (30 відсотків), до розрахунків тарифів на засипку могили в немерзлих ґрунтах застосовано норми часу Наказу № 52, зокрема для ґрунтів II групи у розмірі 0,58 люд/год та коефіцієнт збільшення вартості при роботі з ґрунтами сильноналипаючими (30 відсотків), до розрахунків тарифів на засипку могили в мерзлих ґрунтах застосовано

норми часу Наказу № 52, зокрема для ґрунтів II групи у розмірі 0,79 люд/год, та коефіцієнт збільшення вартості при роботі з мерзлими ґрунтами у відповідності до частини третьої пункту 1 Розділу II Наказу № 52 (15 відсотків).

- (73) Для розрахунку тарифів на копання могили ручним способом мерзлі ґрунти КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» використовуються норми часу у розмірі 6,09 люд/год на підставі фотографії робочого часу.
- (74) Листом від 14.08.2025 № 234 (вх. Відділення № 70-01/3445 від 15.08.2025) КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» надало наступні пояснення щодо окремого розрахунку тарифів на копання могили та засипку могили: *«оскільки кожна послуга включає свій перелік робіт, визначений наказом № 52 від 03.03.2009 «Про затвердження Норм часу на надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності», виданого Міністерством з питань житлово-комунального господарства України.*

Зокрема, до складу робіт з копання могили ручним способом входить:

- розмітка на ґрунті окреслення могили
- розпушення ґрунту ручним способом
- викидання ґрунту на брівку
- очищення берми
- зачищення дна та стінок могили
- переходи від могили до могили

До складу робіт із засипки могили входять:

- закривання труни
- опускання труни з тілом померлого в могилу
- засипання могили ґрунтом з утворенням надмогильного горбику
- встановлення реєстраційної таблички
- благоустрій прилягаючої території (одноразове прибирання території біля могили)» (мовою оригіналу).

- (75) Аналізом розрахунків, наданих ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025) та КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025), встановлено, що до складових тарифу на засипку могили в немерзлих ґрунтах та засипку могили в мерзлих ґрунтах, встановлених Рішенням № 220, включено, зокрема, податок на додану вартість (далі - ПДВ) в розмірі 20% (див. Рис. 1 та Рис. 2):

Засипка могили в немерзлих ґрунтах

№ п/п	Складові тарифу	Норми	Розрахунок	Сума (грн.)
1	Могила розміром	2,10 м х 1,0 м	Об'єм ґрунта 2,1м*1,0м*1,8м	3,78 м ³
2	Норма часу на 1м ³ ґрунту II кл. (розробка лопатами з частковим застосуванням кирок)	0,58 люд./год* -35 хв	0,58*3,78	2,19 год
3	Збільшення часу при роботі з сильнонапилючими ґрунтами	+30%	2,19+30%	2,85 год
3	Оплата праці землекопа (підсобного робітника)		51,93*2,85	148,00
4	Нарахування на заробітну плату	22%	148,00*22%	32,56
5	Загальновиробничі витрати	61,19%	148,00*61,19%	90,56
6	Виробничі витрати		148,00+32,56+90,56	271,12
7	Адміністративні витрати	14,9%	271,12*14,9%	40,40
8	Повна собівартість		271,12+40,40	311,52
9	Рентабельність	12%	311,52*12%	37,38
10	Вартість одиниці послуги		311,52+37,38	348,90
11	Податок на додану вартість 20%	20%		69,78
12	Тариф на одиницю послуги		348,90+69,78	418,68

Вартість заокруглена згідно математичних правил і складає - 418,70 грн.

Рис. 1

Засипка могили в мерзлих ґрунтах

№ п/п	Складові тарифу	Норми	Розрахунок	Сума (грн.)
1	Могила розміром	2,10 м х 1,0 м	Об'єм ґрунта 2,1м*1,0м*1,8м	3,78 м ³
2	Норма часу на 1м ³ ґрунту II кл. (розробка лопатами з частковим застосуванням кирок)	0,79 люд./год* -47хв	0,79 *3,78	2,99 год
3	Збільшення часу при роботі з мерзлими ґрунтами*	помножити на 1,15	2,99*1,15	3,44 год
5	Загальна норма часу		3,44	3,44 год
6	Оплата праці землекопа (підсобного робітника)		3,44*51,93	178,63
7	Нарахування на заробітну плату	22%	178,63*22%	39,29
8	Загальновиробничі витрати	61,19%	178,63*61,19%	109,30
9	Виробничі витрати		178,63+39,29+109,30	327,22
10	Адміністративні витрати	14,9%	327,22*14,9%	48,75
11	Повна собівартість		327,22+48,75	375,97
12	Рентабельність	12%	375,97*12%	45,11
13	Вартість одиниці послуги		375,97+45,11	421,08
14	Податок на додану вартість 20%	20%		84,21
15	Тариф на одиницю послуги		421,08+84,21	505,29

Приймаємо, що тариф на послугу складає - 505,30 грн.

Рис. 2

- (76) Відповідно до додатку 1 до Рішення № 220 ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ встановлено тариф на засипку могили в немерзлих ґрунтах на рівні 418,70 грн. та засипку могили в мерзлих ґрунтах на рівні 505,3 грн.
- (77) Слід зазначити, що до Необхідного мінімального переліку послуг включено таку послугу як копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
- (78) З огляду на наведене, послуга копання могили включає в себе такі операції як: викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили.
- (79) Підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України визначено перелік операцій, звільнених від оподаткування у сфері послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, до якого серед іншого, входять послуги з копання могили.
- (80) Отже, виокремлення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» послуг засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

могили) та включення ПДВ в розмірі 20% до складових вартості засипки могили призводить до завищення вартості послуги з копання могили.

5.2. Щодо встановлення тарифів на оформлення договору-замовлення на організацію поховань

- (81) Відповідно до пункту 3 Необхідного мінімального переліку вимог на підставі свідоцтва про смерть замовник звертається до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладання відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання (далі - договір-замовлення) не пізніше ніж за 24 години до їх проведення.
- (82) За результатами аналізу розрахунку тарифів на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, наданих ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ листом від 18.02.2025 № 0113/442 (вх. Відділення № 70-01/767 від 03.03.2025) та КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» від 08.05.2025 № 138 (вх. Відділення № 70-01/1719 від 08.05.2025), встановлено, що до розрахунку тарифів, встановлених Рішенням № 278 та Рішенням № 220, на оформлення договору-замовлення на організацію поховань включено витрати на оплату праці інспектора (головного) у розмірі 0,13 люд.-год. та витрати на додаткові послуги, а саме:
1. Ознайомлення замовника з порядком організації поховання.
 2. Надання інформації щодо ділянки, ряду, місця майбутньої могили.
 3. Уточнення даних про час поховання.
- (83) Відповідно до фотографії робочого часу інспектора (головного) при наданні послуг по оформленню договору-замовлення на організацію та проведення поховань, наданого КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», затрати часу на надання таких додаткових послуг склали 0,13 люд.-год.
- (84) З урахуванням зазначеного до розрахунку тарифів, встановлених Рішенням № 278 та Рішенням № 220, на оформлення договору-замовлення на організацію поховань загалом включено витрат часу у розмірі 0,26 люд.-год. (див. Рис. 3, Рис. 4):

№ п/п	Складові тарифу	Норми	Розрахунок	Сума (грн.)
1	Оплата праці інспектора (головного) : 1.Опрацювання необхідних реквізитів у формі свідоцтва. 2.Опрацювання договорів-замовлення, друкування, заповнення договорів вручну, подання на підпис замовнику та директору. 3.Опрацювання даних у відповідному журналі обліку.	0,13 люд/год		
2	Додаткові послуги: 1.Ознайомлення замовника з порядком організації поховання. 2. Надання інформації щодо ділянки, ряду, місця майбутньої могили. 3. Уточнення даних про час поховання.	0,13 люд/год		
3	Загальна норма	0,26 люд/год	75,48 грн * 0,26	19,63
2	Нарахування на заробітну плату	22 %	19,63 * 22%	4,32
3	Загальновиробничі витрати	74,15%	19,63*74,15%	14,56
4	Виробнича собівартість		19,63+4,32+14,56	38,51
5	Адміністративні витрати	14,9%	38,51*14,9%	5,74
6	Собівартість		38,51+5,74	44,25
7	Рентабельність	12%	44,25*12%	5,31
8	Вартість одиниці послуги		44,25+5,31	49,56
9	Єдиний податок 2%	2%		0,99
10	Вартість одиниці послуги		49,56+0,99	50,55

Приймаємо, що тариф на послугу складає - 50,60 грн

Рис. 3

№ п/п	Складові тарифу	Норми	Розрахунок	Сума (грн.)
1	Оплата праці інспектора (головного) : 1.Опрацювання необхідних реквізитів у формі свідоцтва. 2.Опрацювання договорів-замовлення, друкування, заповнення договорів вручну, подання на підпис замовнику та директору. 3.Опрацювання даних у відповідному журналі обліку.	0,13 люд/год		
2	Додаткові послуги: 1.Ознайомлення замовника з порядком організації поховання. 2. Надання інформації щодо ділянки, ряду, місця майбутньої могили. 3. Уточнення даних про час поховання.	0,13 люд/год		
3	Загальна норма	0,26 люд/год	83,67 грн * 0,26	21,75
2	Нарахування на заробітну плату	22 %	21,75 * 22%	4,79
3	Загальновиробничі витрати	61,19 %	21,75*61,19%	13,31
4	Виробнича собівартість		21,75+4,79+13,31	39,85
5	Адміністративні витрати	14,9%	39,85*14,9%	5,94
6	Собівартість		39,85+5,94	45,79
7	Рентабельність	12%	45,79*12%	5,49
8	Вартість одиниці послуги		45,79+5,49	51,28
9	Податок на додану вартість 20%	20%		10,26
10	Вартість одиниці послуги		51,28+10,26	61,54

Приймаємо, що тариф на послугу складає - 61,50 грн

Рис. 4

- (85) Відповідно до додатку 1 до Рішення № 278 ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ встановлено тариф на оформлення договору-замовлення на організацію поховань на рівні 50,60 грн.

- (86) Згідно з додатком 1 до Рішення № 220 ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ встановлено тариф на оформлення договору-замовлення на організацію поховань на рівні 61,50 грн.
- (87) Відповідно до підпункту 7.1 пункту 7 Розділу 2 Наказу № 52 оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання передбачає такий склад робіт:
1. Опрацювання необхідних реквізитів у формі свідоцтва в комп'ютерній програмі.
 2. Опрацювання договору-замовлення, друкування, подання на підпис замовнику.
 3. Опрацювання даних у відповідному журналі-обліку.
- (88) Також цим підпунктом визначено норми часу на 1 послугу - 0,13 люд.-год.
- (89) Слід зазначити, що відповідно до пункту 2 примірною договору-замовлення, наведеного в додатку до Необхідного мінімального переліку вимог, виконавець (сільський голова, ритуальна служба, суб'єкт господарської діяльності, який уклав договір із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг) зобов'язаний ознайомити замовника з порядком організації поховання, наданням пільг при організації поховання та отриманням необхідних послуг, з інформацією про захист прав споживачів. Пунктами 4 та 5 Необхідного мінімального переліку вимог передбачено обов'язок виконавця (сільського голови, ритуальної служби, суб'єкта господарської діяльності, який уклав договір із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг) визначити місце та час для подання транспортних засобів для перевезення труни з тілом померлого та прибуття транспорту для обслуговування поховання та організатора обряду.
- (90) Відтак ознайомлення замовника з порядком організації поховання, надання пільг при організації поховання та отримання необхідних послуг, з інформацією про захист прав споживачів, визначення місця та часу для подання транспортних засобів для перевезення труни з тілом померлого та прибуття транспорту для обслуговування поховання та організатора обряду є обов'язком виконавця ритуальних послуг та вже передбачені пунктом 2 примірною договору-замовлення, наведеного в додатку до Необхідного мінімального переліку вимог.
- (91) При цьому Наказом № 52 визначено склад робіт, необхідних для оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання, та норми часу на 1 послугу.
- (92) Отже, КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» включило до розрахунку тарифів на оформлення договору-замовлення на організацію поховань завищені норми часу, що суперечить вимогам чинного законодавства України у сфері поховання.
- (93) Рішенням адміністративної колегії Відділення від 14.05.2026 № 70/82-р/к у справі № 5/02-150-25 дії КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», які полягають у:
- виокремленні послуг засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) та включенні ПДВ в розмірі 20% до складових вартості засипки могили, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»;

- включенні до розрахунку тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань завищених норм часу, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

- (94) В ході розгляду Справи встановлено, що відповідно до розрахунків, наданих ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ та КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», останнє у зв'язку з переходом з 01.09.2022 на спрощену систему оподаткування, до складових тарифу на засипку могили в немерзлих ґрунтах та засипку могили в мерзлих ґрунтах, встановлених Рішенням № 278, включило, зокрема, єдиний податок, а не ПДВ.
- (95) За інформацією ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, наданої листом від 05.02.2026 № 01-18/4197 (вх. Відділення № 70-01/503 від 06.02.2026), КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» з урахуванням зауважень та недоліків, викладених у розпорядженні адміністративної колегії Відділення, були підготовлені розрахункові матеріали щодо тарифів на ритуальні послуги та надані до ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.
- (96) Листом від 26.03.2026 № 97 (вх. Відділення № 70-01/1425 від 27.03.2026) КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» надало розрахунки тарифів на послуги копання могили, зокрема:
- копання могили ручним способом не мерзлі ґрунти (стандартна могила) – 1915,00 грн.;
 - копання могили ручним способом не мерзлі ґрунти (дитяча могила) – 729,00 грн.;
 - копання могили ручним способом не мерзлі ґрунти (урна з прахом) – 748,50 грн.;
 - копання могили ручним способом мерзлі ґрунти (стандартна могила) – 3665,00 грн.;
 - копання могили ручним способом мерзлі ґрунти (дитяча могила) – 1397,00 грн.;
 - копання могили ручним способом мерзлі ґрунти (урна з прахом) – 832,00 грн.
- (97) За результатами аналізу розрахунків встановлено, що КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» здійснило розрахунок тарифів на копання могили, яке включає такий склад робіт: розмітка на ґрунті, окреслення могили, розпушення ґрунту ручним способом, викидання ґрунту на брівку, очищення берми, зачищення поверхні та дна стінок могили, перехід від могили до могили на відстань до 500 м, закопування могили та формування намогильного напису, оформлення намогильного насипу вінками та квітами, встановлення реєстраційної таблички, одноразове прибирання території біля могили. Крім того, КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» розрахувало з урахуванням пункту 2.6 Порядку окремі тарифи на копання стандартної, дитячої могили та для урни з прахом. КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» до розрахунку тарифів на копання могили не включено ПДВ, як то передбачено вимогами чинного законодавства України у сфері поховання.
- (98) Також листом від 26.03.2026 № 97 (вх. Відділення № 70-01/1425 від 27.03.2026) КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» повідомило, що витрати, пов'язані з ознайомленням замовника з порядком поховання, виключено з переліку додаткових платних послуг та надало розрахунок тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань у розмірі 31,00 грн.

- (99) За результатами аналізу розрахунку встановлено, що КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» здійснило розрахунок тарифів з урахуванням витрат на оплату праці інспектора (головного) у розмірі 0,13 люд.-год., при цьому витрати на додаткові послуги з розрахунку виключено.
- (100) ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ рішенням від 02.02.2026 № 13 «Про коригування тарифів та внесення змін до рішення виконавчого комітету Конотопської міської ради від 03.11.2025 № 282 «Про коригування тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» встановлено нові тарифи на послугу копання могили та оформлення договору-замовлення на організацію поховання.
- (101) Отже, з урахуванням зазначеного порушення законодавства про захист економічної конкуренції ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ припинено.

6. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ

- (102) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (103) Статтею 17 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначено, що відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.
- (104) Згідно зі статтею 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монополічним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.
- (105) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (106) Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (107) У відповідності до статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.
- (108) Легітимація порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачає підтвердження правомірності протиправних дій суб'єкта господарювання відповідним актом органу місцевого самоврядування.
- (109) Отже, зібраними у справі № 5/07-168-25 доказами доведено, що дії ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які полягають у:

- встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до розрахунку складових вартості яких включено ПДВ в розмірі 20% , є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»;

- встановленні рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого із завищеними нормами часу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»;

- встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого із завищеними нормами часу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

(110) Враховуючи, що до розрахунку тарифів на засипку могили в немерзлих ґрунтах та засипку могили в мерзлих ґрунтах, встановлених Рішенням № 278, не включений ПДВ в розмірі 20 %, наявність в діях ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ по встановленню рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), в частині включення до розрахунку вартості ПДВ у розмірі 20%, порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», не доведено.

(111) Згідно з статтею 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, не доведено вчинення порушення.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(112) Відділенням листом від 11.06.2026 № 70-02/4420є ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ надіслано копію Подання, який відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за R067198021625 вручений 18.06.2026 представнику за довіреністю.

(113) ВИКОНАВЧИМ КОМІТЕТОМ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ не надано заперечень та зауважень до змісту Подання.

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ

(114) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 5/07-168-25, доводиться, а дослідженням усієї сукупності фактів, що об'єктивно могли вплинути на поведінку Відповідача, не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які полягають у:

- встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до розрахунку складових вартості яких включено ПДВ в розмірі 20% , є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»;

- встановленні рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого із завищеними нормами часу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ»;

- встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого із завищеними нормами часу, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

- (115) Враховуючи, що до розрахунку тарифів на засипку могили в немерзлих ґрунтах та засипку могили в мерзлих ґрунтах, встановлених Рішенням № 278, не включений ПДВ в розмірі 20 %, наявність в діях ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ по встановленню рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), в частині включення до розрахунку вартості ПДВ у розмірі 20%, порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ», не доведено.
- (116) За нормою частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 (зі змінами), пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які полягають у встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до розрахунку складових вартості яких включено ПДВ в розмірі 20% , порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

2. Визнати дії ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які полягають у встановленні рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-

замовлення на організацію поховань, розрахованого із завищеними нормами часу, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

3. Визнати дії ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, які полягають у встановленні рішенням від 25.09.2023 № 220 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифу на оформлення договору-замовлення на організацію поховань, розрахованого із завищеними нормами часу, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ» законодавства про захист економічної конкуренції на ринку ритуальних послуг, передбачених Необхідним мінімальним переліком послуг, в межах території Конотопської міської територіальної громади, де розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює КП «МУНІЦИПАЛІТЕТ».

4. Закрити провадження у справі № 5/07-168-25 щодо дій ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ КОНОТОПСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ по встановленню рішенням від 06.09.2022 № 278 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які надаються КП «Муніципалітет»» тарифів на послуги засипки могили в немерзлих ґрунтах та засипки могили в мерзлих ґрунтах, що виокремлені з послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), в частині включення до розрахунку вартості ПДВ у розмірі 20%.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК